

رحمت

خطبه اول

الحمد لله منزل الكتاب و هدى وذكرى لأولي الأبواب و الصلاة والسلام على نبينا محمد المفضل على البشر بجوامع الخطاب و وعلى آله المطهرين والأصحاب.
وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له و وأشهد أن محمداً عبده ورسوله شهادة تنجي صاحبها يوم الحساب.

اما بعد:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (النساء: ۱).

برادران گرامی و الرحمن والرحیم دو اسم از اسماء الله الحسنى می باشند که مشتق از واژه ی رحمت هستند و در قالب مبالغه ذکر شده اند. و شدت مبالغه در الرحمن بیشتر می باشد زیرا الرحمن یعنی دارنده ی رحمت شامل و فراگیر بر همه مخلوقات در دنیا و آخرت و مومنین در آخرت و اما الرحیم یعنی دارنده رحمت بر مؤمنین در روز قیامت و این دیدگاه اکثر دانشمندان اسلامی می باشد. ما در آثار رحمت بی شمار پروردگار سیر می نماییم الله متعال می فرماید:

﴿ مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

(فاطر: ۲)

«الله (در خزائن) هر رحمتی را برای مردم بگشاید و کسی نمی تواند (آن را ببندد و) از آن جلوگیری نماید و والله هر چیزی را که باز دارد و از آن جلوگیری کند و کسی جز او نمی تواند آن را رها و روان سازد و او توانا و با حکمت است »

نمازگزاران گرامی و ممکن است این سوال پیش آید که چرا به ما دستور داده شده تا خود را به این صفت (صفت رحمت) بیاراییم؟ اسباب فراوانی وجود دارد که بنده با توجه به وقت خطبه برخی از آنها را ذکر می نمایم:

اولاً: الله ما را بدان امر نموده است پس پیروی از آن برای ما واجب می باشد و همانگونه که رسول الله _صلی الله علیه وآله وسلم_ بر بالای منبر فرمودند:
ارحموا ترحموا و واغضوا يغضوا الله لكم و ویل لأفماع القول و ویل للمصرین الذین یصرون علی ما فعلوا وهم یعلمون.

«نست به دیگران رحمت روا دارید و از آنها در گذرید الله از شما در می گذرد و وای بر کسانی که سخن نادرست می گویند و وای بر کسانی که بر ارتکاب گناهان اصرار می ورزند در حالی که خود می دانند.»

دوم: اگر ما خود را به این صفت آراستیم و الله متعال کسانی را در دنیا مسخر می نماید تا نسبت به ما رحمت روا دارند و خود نیز ما را در دنیا و آخرت مورد رحمت خویش قرار می دهد و از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فرمودند: «الراحمون یرحمهم الرحمن ارحموا من فی الأرض یرحمکم من فی السماء» به روایت

ترمذی (۱۹۲۴) و احمد (۶۴۹۴)

«رحم کنندگان را و الله در دنیا و آخرت رحم می کند و نسبت به کسانی که در زمین هستند رحمت روا دارید تا کسی که در آسمان است شما را مورد رحمت خویش قرار دهد.»
و جریر رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم روایت می کند که ایشان فرمودند:
"کسی که نسبت به مردم رحمت روا نمی دارد و الله نسبت به او رحمت روا نمی دارد." به روایت طبرانی (۳۳۳۹)

سوم: الله متعال انسان را به بهترین شکل آفریده است و او را نسبت به بسیاری از مخلوقات خویش برتری داده است. الله متعال می فرماید: ﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ (التین: ۴)

«ما انسان را (از نظر جسم و روح) در بهترین شکل و زیباترین سیمای آفریده ایم.» او تعالی تمامی نیازهای ما را در این دنیا فراهم نموده و دیگر مخلوقات را نیز برای خدمت به ما گماشته است و ما را به خود وانگذاشته بلکه رزق و روزی و رفاه و آسایش دنیوی ما را نیز برای ما مهیا نموده است.

الله سبحانه و تعالی در این باره می فرماید: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا...﴾ (البقره: ۲۹) «الله آن ذاتی است که همه موجودات و پدیده‌های روی زمین را برای شما آفرید»

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند و تا توانی به کف آری و به غفلت نخوری
همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار و شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری
ای مسلمانان از رحمت الله متعال به انسانها این است که پیامبرانی را به سوی آنها فرستاده است تا آنها را به بهشت بشارت داده و از دوزخ بترسانند و بندگان را با پروردگارش آشنا سازند و آنها را به سوی عبادت خالص پروردگار دعوت نمایند و آنها را به سوی حق رهنمون ساخته و از راه های باطل و گمراهی برحذر دارند.

قَالَ تَعَالَى: ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيُقَومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾ (الحديد: ۲۵)

«ما پیغمبران خود را همراه با دلائل متقن و معجزات روشن (به میان مردم) فرستادیم و با آنان کتابهای (آسمانی و قوانین) و موازین (شناسائی حق و عدالت) نازل نموده‌ایم تا مردمان (برابر آن در میان خود) دادگرانه رفتار کنند. و آهن را پدیدار کرده‌ایم که دارای نیروی زیاد و سودهای فراوانی برای مردمان است. هدف (از ارسال انبیاء و نزول کتب آسمانی و همچنین آفرینش وسائلی چون آهن) این است که الله متعال بداند چه کسانی او را و فرستادگانش را به گونه‌ی نپنهان و پنهان (از دیدگان مردمان) یاری می کنند. الله نیرومند و چیره است.»

و نیز می فرماید: ﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ (النساء: ۱۶۵)

«ما پیغمبران را فرستادیم تا (مؤمنان را به ثواب) مژده‌رسان و (کافران را به عقاب) بیم‌دهنده

باشند و وبعد از آمدن پیغمبران حجت و دلیلی بر علیه الله برای مردمان باقی نماند (و نگویند که اگر پیغمبری به سوی ما می فرستادی و ایمان می آوردیم و راه طاعت و عبادت در پیش می گرفتیم . والله چیره و باعزت و حکیم است (و کارهایش از روی قدرت و حکمت انجام می دهد)»

برادران گرامی یکی دیگر از مظاهر رحمت پروردگار این است که سرور اولین و آخرین و پیشوای متقین حضرت محمد بن عبدالله صلی الله علیه و آله وسلم را به سوی ما فرستاده است و رسالتش رحمتی است برای جهانیان و کتابی که بر او نازل شده هراسنده است برایشان و الله متعال در قرآنش

می فرماید: ﴿ تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ ﴾ (الفرقان: ۱)

«والا مقام و بزرگوار کسی است که فرقان و (یعنی جدا کننده حق از باطل) را بر بنده خود (محمد) نازل کرده است و تا این که جهانیان را (بدان) بیم دهد.»

و در صحیح مسلم از ابو موسی اشعری رضی الله عنه روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند: «وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ ثُمَّ يَمُوتُ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَّا كَانَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ» مسلم (۲۴۰)

« قسم به کسی که جان محمد در دست اوست هیچ کس از این امت یهودی یا نصرانی نیست که خبر برگزیده شدنم به او برسد سپس به رسالت من ایمان نیاورد مگر اینکه اهل جهنم خواهد بود .» و از جمله رحمت پروردگار و شریعتی به آنها عنایت نموده است که در بنیان و نظم و ارزشها و اخلاقیاتش دارای کمال

می باشد و شریعتی که در هر زمان و مکان و برای هر نسلی کار آیی دارد و الله متعال می فرماید:

﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا ﴾ (المائدة: ۳)

«امروز دین شما را برایتان کامل کردم و نعمت خود را بر شما تکمیل نمودم و راضی شدم تا اسلام دین شما باشد.»

مومنان نماز گزار و الله متعال به وسیله ی این شریعت غل و زنجیری که پیشینیان بدان مبتلا بودند را از ما زدود و الله متعال در وصف پیامبرش چنین می فرماید: ﴿ ... وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ

الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ... ﴾ (الأعراف: ۱۵۷)

« غل و زنجیری (احکام طاقت فرسایی همچون قطع مکان نجاست به منظور طهارت و و خودکشی به عنوان توبه) را که بر آنها بود از (دست و پا و گردن) ایشان به در می آورد.» و اساس این شریعت بر آسانگیری بنا شده است.

﴿ قَالَ تَعَالَى: ﴿... يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّيسَ وَلَا يُرِيدَ بِكُمُ الْعُسْرَ... ﴾ (البقرة: ۱۸۵)

« الله آسانی را برای شما می خواهد و خواهان زحمت و سختی شما نیست»

و رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید: «يسروا ولا تعسروا و يبشروا ولا تنفروا.» بخاری (۶۹) «آسان بگیرید و سختگیر نباشید و و مردم را بشارت دهید و آنها را متفر نسازید.»

و اخبار و داستانهایی که از رحمت رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم نقل شده است همه از آن خبر دارند و دور و نزدیک و دوست و دشمن بر آن گواهی داده اند و و چرا اینگونه

نباشد؟! مگر نه این است که ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ (التوبة: ۱۲۸) «بیگمان پیغمبری از خود شما برایتان آمده است. هرگونه درد ورنج و بلا و مصیبتی که به شما برسد و بر او سخت و گران می آید بسیار خیر خواه شما است و نسبت به مؤمنان دارای لطف فراوان و بسیار مهربان است»
 از الله متعال خواهانیم که به ما توفیق عبادت صحیح عطا نماید و ما را در مسیر قدردانی و سپاسگذاری از نعمات و رحمت بیکرانش به کار گیرد.
 أقول قولي هذا و أستغفر الله لي ولكم و فاستغفروه إنه هو الغفور الرحيم.

خطبه دوم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه و أما بعد :

مسلمانان نماز گزار و از نمونه های رحمت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم می توان به موارد زیر اشاره نمود:

اولاً - با دشمنان:

آنگاه که رسول الله صلی الله علیه و سلم اهل طائف را به سوی اسلام دعوت نمود و آنها نه تنها دعوتش را نپذیرفتند بلکه نادانان را تحریک نموده تا به سوی ایشان سنگ پرت کنند و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم در حالی که خون از پای مبارکشان جاری بود در گوشه ای نشست و آنگاه الله متعال ملائکه کوهها را به سوی ایشان فرستاد تا سلام الله متعال را به وی برساند و بگوید: اگر بخواهی این دو کوه را از جا کنده و بر آنها می گویم اما رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: امیدوارم از نسل اینها کسانی بیایند که الله متعال را به یگانگی بپرستند.
 دوماً - با ناآگاهان به امور شرعی:

بادیه نشینی وارد مسجد شد و در گوشه ای شروع به ادرار نمودن کرد و یاران رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم از جای خویش برخاستند تا با او برخورد کنند و اما رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم آنها را منع نمود تا اینکه آن مرد ادرارش را تمام کند و سپس دستور داد ظرف آبی بر آن بریزد و خطاب به یارانش فرمودند: همانا شما آسانگیر مبعوث شده اید نه سختگیر و پس آسان بگیرید و سختگیر نباشید و دیگران را بشارت دهید و متفر نسازید. سپس خطاب به آن بادیه نشین فرمود: این مساجد برای برپا داشتن نماز و یاد الله بنا شده است) پس از آنکه به خوبی آداب را به او آموخت و آن بادیه نشین همواره می گفت: پدر و مادرم فدای رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم باد و با من با تندی برخورد نکرد و مرا توبیخ نفرمود. (مصنف عبدالرزاق (۱۶۵۹)

سوماً - با بادیه نشینانی که مراحل تربیتی را در اسلام به پایان نرسانده بودند: یکی از بادیه نشینان بر رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم وارد می شود و ردای آنحضرت را می گیرد و می کشد تا جایکه گردن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم قرمز شد و اما رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم درحالیکه تبسم بر لب داشت به او می نگریست.
 گذشتگان نیک ما و شاگردان مدرسه نبوت نیز در رحمت و عطفوت الگو واسوه هستند.

در زمان خلافت ابوبکر صدیق رضی الله عنه پیرزنی نابینا در گوشه ای از مدینه زندگی می کرد و عمر بن الخطاب رضی الله عنه تصمیم گرفت به وی خدمت نماید و آب و غذا به خانه اش ببرد و منزلش را تمیز کند و اما هر وقت می رفت متوجه می شد که کسی قبلا آمده و خانه را تمیز نموده و نیز آب و غذا آورده است و لهذا تصمیم گرفت تا کمین کند و دریابد چه کسی به این پیرزن خدمت می نماید و شبی از شبها که کمین کرده بود متوجه شد ابوبکر صدیق رضی الله عنه در حالیکه آب و غذا به همراه داشت وارد خانه شد و دریافت که ابوبکر صدیق رضی الله عنه هر روز به خانه ی این پیرزن می آمده و به وی خدمت می کرده است و آن هم در زمانی که خود و خلیفه ی مسلمین بود.

و از فراگیر بودن رحمت در شریعت ما این است که ما را به رحمت و مهربانی حتی نسبت به حیوانات امر می نماید و به همین سبب در دین مبین اسلام بدرفتاری با حیوانات از جمله و حبس حیوانات و دواندن بیهوده چهار پایان و هدف قرار دادن حیوانات در تیر اندازی و وکشتن حیوانات بدون هدف و به قصد سرگرمی حرام و ناشایسته می باشد.

اما برادران عزیز چگونه می توان به درجه ی رحمت دست یافت؟

بایستی دانست چگونه صفت رحمت را در زندگی خویش عملی کرد و شخصی به نزد رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم آمد و از سخت دلی خود شکایت کرد و رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم خطاب به ایشان فرمودند: «دست نوازش بر سر یتیمان بکش و و به بیچارگان و درماندگان غذا بده» مسند احمد (۹۰۱۸)

پس قضیه ی پاداش را در ذهن خود تصور کن و اندکی به این حدیث رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم بیان دیش :

کسی که در دنیا مشکلی از مشکلات برادرش را حل کند و الله در آخرت مشکلی از مشکلاتش را از او می زداید.

هیچ جوانی پیدا نمی شود که پیرمرد کهنسالی را گرامی بدارد مگر اینکه وقتی خود به سن کهنسالی رسید الله متعال کسی را مسخر می کند که او را گرامی بدارد و رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید: با پدران نیک کنی تا فرزندان نیک نسبت به شما نیک کنند.

از مهمترین پیامدهای این صفت جلب رحمت و مودت و الفت بین انسانها می باشد: رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم می فرماید:

(مثل المؤمنین في توأدهم وتعاطفهم وتراحمهم مثل الجسد إذا اشتكى منه شيء تداعى له سائر الجسد بالسهر والحمى). رواه البخاري (۶۰۱۱) و مسلم (۲۵۸۱)

«مؤمنان در محبت و رحمت و عطف نسبت به یکدیگر مانند جسدی می مانند که اگر عضوی از آن به درد آمد تمام اعضایش در تب و شب بیداری با آن همراه می شوند.»

بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار و دگر عضوها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بی غمی و نشاید که نامت نهند آدمی
اعوذ بالله من الشیطان الرجیم و « وما ارسلناک الا رحمة للعالمین »
اللهم فصل وسلم علی عبدک ورسولک محمد وعلی آلہ وأصحابه أجمعین و والتابعین لهم
بإحسان إلى يوم الدين.
اللهم ارض عن الصحابة الأخیار و آل البيت الأبرار و اللهم إنا نشهدک حب نبيک و وأهل بيت
نبيک و أصحاب نبيک و ومن سار علی نهج نبيک صلى الله عليه وآله وسلم.
اللهم وفقنا لما حَب وترضى و اللهم انصر الإسلام والمسلمين و ودمر أعداءك أعداء الدين.
اللهم اغفر لنا ولآبائنا وأمهاتنا وجميع المسلمين الأحياء منهم والميتين و برحمتك يا أرحم
الراحمين و اللهم آت نفوسنا تقوها وزكها أنت خير من زكاها و أنت وليها ومولاها و ربنا آتنا في
الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار.
عباد الله! إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإيتاء ذي القربى و وينهى عن الفحشاء والمنكر والبغى و
يعظكم لعلكم تذكرون.